

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 214
van **STEPHANIE D'HOSE**
datum: 1 maart 2021

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Streamingplatformen - Impact op bioscoopbezoek

Het medialandschap verandert in een razendsnel tempo wat betreft audiovisuele cultuur. Via sociale media, 'Over The Top'-spelers en superplatformen zoals Netflix, worden we geconfronteerd met een overvloed aan buitenlands, veelal Engelstalig beeldmateriaal. Het volume aan internationale content zal in de komende jaren alleen maar toenemen. Dat heeft een grote impact op de Europese en Vlaamse content. [Op 25 januari 2018 vond hierover in de commissie Cultuur](#) een boeiend debat plaats, naar aanleiding van het teruglopend aantal bioscoopbezoeken in de jaren 2016 en 2017.

Uit een artikel van De Tijd (d.d. 20 februari 2020), van vlak voor de coronacrisis, bleek dat ook het jaar 2018 tegenviel, maar dat in het jaar 2019 betere cijfers konden worden voorgelegd inzake het aantal bioscoopbezoeken. Desondanks kunnen we niet ontkennen dat het bioscoopbezoek, net als het live televisiekijken, vandaag nog steeds onder druk staat. De bioscoopbezoeker en film liefhebber gaan vandaag anders met audiovisuele content om dan pakweg 10 of 15 jaar geleden. Films/series bekijken we waar en wanneer we dat willen. Ik som hierna enkele uitdagingen op die ik ontwaar, vooral wanneer het aankomt op het bereiken van publiek.

Vandaag tonen wereldspelers als Netflix of Amazon ons dat de productie van content alleen niet meer volstaat om te slagen. Ze verwerven ook de controle over de interface met hun klanten en, wat nog veel belangrijker is, ze beschikken over precieze gegevens van wat hun klanten willen, wanneer en hoe ze dat willen. Kennisopbouw, het vergaren en analyseren van degelijke, betrouwbaar gemeten data, moet een prioriteit zijn voor de hele audiovisuele sector.

Een andere uitdaging gaat over de manieren en via welke kanalen we dat publiek vandaag bereiken op de meest efficiënte wijze. In een sector waar het beeld zo'n grote impact heeft, is het belangrijk te investeren in de professionele aanmaak van promotie en het efficiënt inzetten van verschillende kanalen, zowel de traditionele als online, en dat tijdens de volledige productie én exploitatie van de audiovisuele creatie in binnen- en buitenland.

1. Wat is de stand van zaken vandaag? Kan de minister de officiële Belgische bioscoopcijfers van de afgelopen 5 jaar bezorgen?
2. Kan de minister bezoekerscijfers bezorgen voor de verschillende Vlaamse films van de afgelopen 5 jaar?

3. Wat is de analyse van de minister op basis van deze cijfers? Ziet hij een trend in het fenomeen van teruglopend bioscoopbezoek?
4. Onderschrijft de minister de factoren en uitdagingen die ik hierboven beschrijf? Hoe reageert het beleid daar op?
5. Als reactie op de coronacrisis heeft de minister ter ondersteuning van onze audiovisuele sector 5 miljoen euro bijkomende middelen toegewezen aan het VAF/Filmfonds (VAF: Vlaams Audiovisueel Fonds). Die zijn bestemd voor producties en publiekswerking die door het VAF/Filmfonds ondersteund worden en die schade hebben geleden door de coronacrisis.

Wat mogen we naar aanleiding daarvan verwachten wat betreft de Vlaamse film in het jaar 2021 en de jaren die volgen?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 214 van 1 maart 2021

van **STEPHANIE D'HOSE**

1. Statbel maakt jaarlijks een statistiek op van de uitbating van de bioscoopzalen, met vermelding van het aantal bioscopen, zalen, zitplaatsen, toeschouwers en vertoningen en de totale bruto-ontvangsten (excl. BTW) per gewest en voor België. De cijfers voor de jaren 2010-2019 bezorg ik als bijlage (1), maar zijn ook te raadplegen via de website van Statbel.

De Belgische bioscoopcijfers evolueerden de afgelopen vijf jaar als volgt: 21.425.049 in 2015, 20.581.267 in 2016, 21.009.653 in 2017, 19.406.672 in 2018 en 19.877.878 in 2019. De Belgische cijfers voor 2020 zijn nog niet beschikbaar. Volgens de eerste prognose van de Federatie van Belgische Cinema's is het bezoekersaantal gedaald met 72%.

Een kanttekening: De cijfers vanaf 2018 zijn niet vergelijkbaar met de cijfers van de voorgaande jaren, door een wijziging van het Koninklijk Besluit van 29 september 2019. Vanaf 2018 worden namelijk alleen nog de vestigingen geëncquêteerd die een zaal voor cinematografische voorstellingen als hoofdactiviteit in exploitatie hebben. Zo worden bijvoorbeeld culturele centra niet meer in de statistieken opgenomen. De Belgische cijfers voor 2020 zijn nog niet beschikbaar.

2. De bezoekerscijfers voor de verschillende Vlaamse films van de afgelopen 5 jaar werden opgevraagd bij het Vlaams Audiovisueel Fonds en zijn bijgevoegd als bijlage.
3. Het klopt dat het Belgische bioscoopbezoek de voorbije twee jaar onder de 20 miljoen bezoekers is gezakt. Er werd een grote impact verwacht op de bezoekerscijfers door de opkomst van OTT's en superplatformen, maar die impact is beperkt gebleven. Ter vergelijking: 41 jaar geleden, in 1980, werden nog 20.648.314 (gegevens van Statbel) tickets verkocht en toen moest de PC nog doorbreken naar het brede publiek en waren er nog geen dvd's, geen internet, geen smartphones, geen sociale media, geen entertainment games enz.

In vergelijking met 2018 stegen de bioscoopcijfers in 2019 zelfs opnieuw. In de Europese Unie stegen ze zelfs met 5,5%, het beste cijfer sinds 15 jaar. Een algemene vaststelling is dat het bioscoopbezoek stagneert, maar dat de inkomsten stijgen. De streamingplatformen hebben vooral een weerslag op de klassieke films, die ook thuis beschikbaar zijn. In bioscopen wordt de voorkeur gegeven aan een extra beleving. Het bezoek is geconcentreerder rond dezelfde titels, vaak met 3D-ervaringen of special effects die de meerwaarde van een bioscoop duidelijk maken. Het succes van lokale content blijft stabiel.

Verrassender is dat de verkoop van tickets in de (tot 2019 nog) zes Vlaamse arthouse-zalen de voorbije zeven jaar aanzienlijk omhoog is gegaan. Vanaf 2014 tot 2019 gingen de cijfers jaar na jaar omhoog: van 270.000 in 2013 tot meer dan 504.000 in 2019. Waar arthouses minder inzetten op spektakel, ligt daar de meerwaarde op de gedeelde beleving en de culturele omkadering.

De gevolgen van de tweede lockdown kunnen vandaag nog niet volledig ingeschat worden. Samen met het departement CJM en het VAF zal ik de komende tijd de evoluties in het veld van nabij volgen. Voorlopig zijn er weinig aanwijzingen dat die stijgende trend van de voorbije jaren niet kan hernomen worden, maar we moeten hier zeer waakzaam voor zijn bij de heropening van de bioscopen.

De oplopende bezoekersaantallen tonen immers aan dat digitale streamingplatformen in het verleden niet meteen publiek afsnoepten bij de arthouses. Het zou hier immers gaan over twee publieken, al dan niet overlappend, dat naast een abonnement op Netflix, Disney+ of Streamz, ook nog steeds bereid is om een bioscoopticket te kopen. Een film thuis bekijken is nu eenmaal niet hetzelfde als de beleving ervan, samen met anderen, op het grote scherm in een cinemazaal. De trend zal mogelijks nog versterkt worden door de opening van verschillende nieuwe exploitatieplekken. Eind 2019 opende Lumière op in Antwerpen twee zalen en binnenkort staat ook de opening gepland van Lumière Mechelen. Er zijn ook plannen voor nieuwe arthouses in andere provinciesteden en de Stad Gent sprak onlangs nog de ambitie uit om, samen met Filmfest Gent, een Huis van de Cinema uit te bouwen.

Uit de cijfers van het VAF blijkt bovendien dat ook cultuurcentra met een filmprogrammatie jaar na jaar een groter filmpubliek bereiken. Zij blijven investeren in professionele vertoningsinfrastructuur en worden een belangrijke speler in de regionale spreiding van filmcultuur.

De redenen voor het succes van deze vertoningsinitiatieven zijn veelvuldig. Hun lokale verankering en hun inzet op het sociale aspect van het filmbezoek zijn belangrijke factoren. Daarnaast leggen zij een sterke inhoudelijke focus in hun programmatie en bouwen zij aan een overtuigende publiekswerking, waarin wordt ingezet op context en omkadering. Er vinden ontmoetingen, nagesprekken en debatten plaats en er worden filmfestivals, openluchtvertoningen en events allerhande opgezet. Voor de promotie rond hun programmatie maken zij gebruik van de beschikbare, traditionele en online, kanalen.

4. Ja, ik ben mij bewust van de uitdagingen waarmee de audiovisuele sector en met name het vertonerscircuit te maken krijgen. Enerzijds is er vandaag een overvloed aan Engelstalige content, maar net zoals in de meeste Europese landen blijft in Vlaanderen lokale content populair en blijft er een publiek voor. Om te vermijden dat de beeldcultuur van huidige en toekomstige generaties beperkt wordt tot mainstream buitenlandse audiovisuele content, is het cruciaal om te investeren in lokale content die de Vlaamse identiteit en diversiteit veilig stelt. Daarbij is het belangrijk om zowel de productie van kwaliteitsvolle Vlaamse content te vrijwaren, als in te zetten op een diverse en educatieve vertoningscultuur. Daarom maakte ik, zoals aangekondigd in het regeerakkoord, deze legislatuur – naast de maatregelen vanuit het noodfonds (5 miljoen) en vanuit het relancebeleid (10 miljoen) – 1.571.000 euro aan reguliere middelen vrij voor het VAF/Filmfonds. In 2020 steeg de dotatie aan het VAF/Filmfonds met 518.000 euro en de overige middelen worden toegevoegd aan de dotatie vanaf 2023.

Anderzijds blijven ook kennismanagement en promotie belangrijke aandachtspunten. In de nieuwe beheersovereenkomst met het Vlaams Audiovisueel Fonds vanaf 2022 zal een duidelijke visie uitgewerkt worden zowel op vlak van creatie en publiekswerking, als ook kennismanagement en promotie. Ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst wordt een doorlichting uitgevoerd van het audiovisueel beleid in Vlaanderen door VUB en UA. De onderzoekers gingen begin december 2020 van start en zullen hun rapport tegen eind april 2021 opleveren.

5. Het VAF/Filmfonds heeft in 2020 5 miljoen euro toegekend gekregen vanuit het noodfonds voor de ondersteuning van audiovisuele sector ten gevolge van de COVID-

19-pandemie. De noodfondsmiddelen werden bij het domein Creatie van het VAF/Filmfonds – dit betreft de ondersteuning van de productie en ontwikkeling van films, documentaires enzovoort – ingezet om enerzijds de extra kosten ten gevolge van de COVID-19 maatregelen op te vangen en anderzijds om financieringstekorten te beperken. Dit betrof in veel gevallen de zogenaamde MG's (minimum garanties) van distributeurs die worden geïnvesteerd in producties. Veel distributeurs kwamen in een moeilijke financiële situatie doordat films waarin zij hadden geïnvesteerd niet uitgebracht konden worden. Hierdoor dreigden producties die reeds waren ondersteund met een reguliere ondersteuning van het VAF niet te kunnen worden gerealiseerd. Met als gevolg dat de economische activiteit van de productiehuisen zou stilvallen. Om dit te voorkomen, werd het grootste deel van de noodmiddelen, 4.500.000 euro via drie indienrondes verdeeld aan getroffen producties.

De overige 500.000 euro werd vrijgemaakt voor de ondersteuning van organisaties binnen het domein Publiekswerking, waarvan de inkomsten waren weggevallen ten gevolge van de Covid-19 pandemie.

Waar het noodfonds bedoeld was voor het opvangen van de ergste schade in 2020, zal ik via het Vlaams relanceplan Vlaamse Veerkracht inzetten op de heropstart en het versterken van de audiovisuele sector. Via een financiële impuls aan het VAF Filmfonds wordt de productie van kwaliteitsvolle Vlaamse films en de vertoning ervan gestimuleerd. Tijdens de COVID-19-crisis is immers gebleken dat er in de audiovisuele sector een grote nood is aan bijkomende financiering voor de ondersteuning van lokale filmproducties. Ook de bioscoopdistributie- en exploitatiesector ondergaan rechtstreeks de korte en lange termijngevolgen van de COVID-19-maatregelen. De extra middelen voor het VAF Filmfonds worden via een 40%-60% ratio verdeeld over respectievelijk 2021 en 2022.

Daarnaast heb ik samen met Vlaams minister van Media Benjamin Dalle een garantiefonds voor de audiovisuele sector gelanceerd op 9 februari 2021. Een belangrijke voorwaarde voor de heropstart van de audiovisuele sector in Vlaanderen was immers dat er een oplossing komt voor het verzekeren van audiovisuele producties. Sinds de uitbraak van de coronapandemie was het voor producenten onmogelijk geworden om schade en annuleringskosten als gevolg van pandemieën te verzekeren. Het risico bestaat dat een productie moet worden stopgezet door besmetting van onvervangbare cast- of crewleden of door overheidsmaatregelen tijdens een besmettingsgolf. Dat kan leiden tot onvoorziene kosten, die nu door het garantiefonds gedekt kunnen worden. Het garantiefonds loopt tot eind 2022 en wordt beheerd door het Vlaams Audiovisueel Fonds.

BIJLAGEN

1. [Exploitatie van Belgische bioscoopzalen 2010-2019, Statbel](#)
2. [Bioscoopbezoek majoritair Vlaamse fictie en animatie 2015-2019, VAF](#)